

สรุปการวิจัย

หลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงในปี ค.ศ. ๑๙๔๕ เกิดสงครามเย็นระหว่างฝ่ายโลกเสรีหรือฝ่ายตะวันตก ซึ่งมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ กับฝ่ายคอมมิวนิสต์หรือฝ่ายตะวันออก โดยการนำของสหภาพโซเวียต ในปี ค.ศ. ๑๙๕๕ เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเมืองโลก คือมีการรวมตัวของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (developing countries) ได้แก่ประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย แอฟริกาและลาตินอเมริกา หรือเรียกว่าโลกที่สาม (Third World) เพื่อถ่วงดุลพลังของมหาอำนาจตะวันตกและตะวันออกในการป้องกันรักษาผลประโยชน์ของประเทศโลกที่สาม กลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด จึงได้ถือกำเนิดขึ้นมาโดยการนำของ เนรูแห่งอินเดีย ติโตะแห่งยูโกสลาเวีย และนัสเซอร์แห่งอียิปต์ โดยรวมกับประเทศต่าง ๆ ในโลกที่สามที่ดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างอิสระ ไม่ผูกพันกับประเทศมหาอำนาจใด ๆ ทางการเมือง เศรษฐกิจและการทหาร กลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดมีการประชุมสุดยอดระดับประมุขหรือรัฐบาลของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดเรื่อยมา รวมทั้งประเทศต่าง ๆ ให้การสนับสนุนอย่างกว้างขวางโดยเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ในการประชุมสุดยอดแต่ละครั้ง เพิ่มขึ้นตามลำดับ ส่วนใหญ่ได้แก่ประเทศที่เพิ่งได้รับเอกราชในทวีปแอฟริกา ปัจจุบันนี้กลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดมีสมาชิก ๘๗ ประเทศ และองค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์อีกหนึ่งองค์การ ซึ่งต่างก็พยายามที่จะเข้าไปมีบทบาทในการเมืองโลก เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมายในการต่อต้านลัทธิอาณานิคมและจักรวรรดินิยม ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ดังจะเห็นได้จากบทบาทของกลุ่ม

ประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดส่วนใหญ่ในองค์การสหประชาชาติ โดยการออกเสียงในที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ดังกล่าวแล้วในบทที่ ๔ ทั้งนี้ เนื่องจากหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติระบุว่า ประเทศหนึ่งออกเสียงใดหนึ่งเสียงไม่ว่าจะเป็นประเทศเล็กหรือใหญ่ก็ตาม และกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๑๕๐ ประเทศในปัจจุบันนี้ ซึ่งอาศัยการออกเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ แต่เนื่องจากกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดยังไม่มีการรวมกลุ่ม เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่าง เป็นปึกแผ่นมั่นคง ก็เพราะกลุ่มประเทศเหล่านี้ประสมกับอุปสรรคต่าง ๆ มากมายดังกล่าวแล้วในบทที่ ๕ จึงออกเสียงสนับสนุนมติในกรณีต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นสำคัญ ทำให้การออกเสียงของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดไม่ได้รับเสียงข้างมากโดยลำพัง ต้องอาศัยการออกเสียงสนับสนุนร่วมกับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจบางประเทศด้วย จึงจะได้รับเสียงข้างมากในสมัชชาสหประชาชาติ ส่วนเรื่องที่อยู่ภายนอกขอบเขตขององค์การสหประชาชาติ ในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ โดยมีผลประโยชน์ของประเทศมหาอำนาจเกี่ยวข้องอยู่ด้วย กลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดแทบจะไม่มีบทบาทใด ๆ เลย นอกจากนี้กลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดมีความนิยมประเทศมหาอำนาจแต่ละฝ่าย เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ประกอบกับมีวัตถุประสงค์ในการต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม ซึ่งหมายถึงฝ่ายตะวันตกโดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ และสมาชิกภายในกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด มีการแบ่งแยกออกเป็นหลายฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายหัวรุนแรงซึ่งมีความนิยมสหภาพโซเวียตรัสเซียพยายามสร้างอิทธิพลครอบงำการอภิปราย รวมทั้งการลงมติต่าง ๆ ในที่ประชุมสุดยอดของกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ซึ่งแตกต่างจากข้อเท็จจริงโดยไม่คำนึงถึงเป้าหมายของกลุ่มแต่อย่างใด เป็นเหตุให้กลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดมีแนวโน้มไปในทางนิยมกลุ่มสังคมนิยม โดยมีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำมากขึ้น ประกอบกับกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดมีความแตกแยกภายในกลุ่มเพิ่มขึ้น รวมทั้งขาดความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเสริมสร้างบทบาทของกลุ่มฯ และในที่สุดกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดอาจสลายตัวลงถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องศึกษาความเคลื่อนไหวของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดในการประชุมสุดยอดครั้งที่ ๒ ที่จะมีขึ้นที่กรุงฮาวานา ประเทศคิวบา ในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ ต่อไป